

Hier. Non sicut autem moranos: pphe in etali nescientes locuti sunt: nec quid diceret igitur: auerunt qui alios docuerunt. Sapies enim intelligit que profert de ore suo. De moysi enim dicitur quod eruditus omni sapientia loquebat ad dominum. Et de danieli ad principem tyri dicitur: nunc quid sapientior est daniel. Daniel quoque de se ait: Incerta et occulta scit. Quis autem sapienter erit: si tamquam bruta animalia quod dicerent nescirent? Intelligebat ergo quod dicebat. Verba ergo eorum sapientia et ratione plena erant. Nec aere voce percussit ad aures eorum veniebat. Sed in animo eorum deus ipse loquebatur. vii. Angelus qui loquebat in me: et illud. Audiam quid loquatur in me. d. d. d. Historie ergo veritatem spiritualiter intelligenda sunt omnia. Iudea et hierusalem. babilonia et phylisiam. moab. et damascus. Et in his omnibus sapiens architectus iaciat fundamentum. christum.

Hier. Ysaia vir nobilis et virbane eloquentie nichil in eloquio rusticitatis habens non tam propheta dicitur: dicitur enim quod euangelista. Ita enim liquide christi et ecclesie mysteria persequitur: ut de preteritis putet historiam texere. Prophetauit autem in hierusalem et in iuda. nondum. tribus captiuatis. et de utroque regno nunc mixtum nunc separatim texuit oraculum. Et cum interdum ad presentem respicit hystoriam: et post babylonica captiuitate reditu populi significet iudeam: ad uocationem tamen gentium et christi aduentum omnem intendit curam.

Hier. Sic ysaias exponit: ut non solum prophetam sed euangelistam et apostolum doceam. de se enim et de ceteris euangelistis ait. Speciosi pedes euangelistan

Prologus beati hieronimi in ysaiam prophetam incipit.

Nemo cum prophetas versibus viderit esse descriptos: metro eos estimet apud hebreos ligari. et aliqd sille habere d psalmis et opibus salomois. Et quod in demostene et tullio solus fuerit ut percola scribatur et comata: quod utique prosa et non versibus conscripserunt. Nos quoque utilitati legentium prouidentes interpretatio nem nouam: nouo scribendi genere distinguitur. Ac primus de ysaias sciendum quod in sermone suo disertus sit: quippe ut vir nobilis et virbane eloquentie nec habens quicquam in eloquio rusticitatis admittit. Et inde accidit ut pre ceteris florem nem et iocunditatem eloquentie ipsius non pro sermonis eius traslatio non potuerit seruare in traslatione.

Deinde etiam hoc ad iudicandum quod non tam propheta dicendus sit quam euangelista. Ita enim vniuersa christi ecclesieque mysteria ad liquidum persecutus est ut non cum putet de futuro variocinari: sed de preteritis hystoriam texere. Et in conuicio noluisse tunc temporis. lxx. interpretes fidei sue sacramenta ethnicis perspicue prodere: ne sanctum canibus et margaritis porcis darent. Quae cum hac editorem legeritis: ab illis auertitis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit prophetas intelligere: nec facile quempiam posse iudicare de interpretatione nisi

si intellexerit antequam legerit. nos quoque patere moribus plurimum qui stimulare inuidia quod consequi non valeret despiciunt. Scies ergo et prudens in flammam mitto manum. et nichilominus hoc a factuosis lectoribus precor: ut quomodo greci post. lxx. traslatores: aquilam. et symachum et theodotium legunt. vel ob studium doctrine suae. vel ut. lxx. magis ex collatione eorum intelligant. sic et isti saltim post priores habere dignentur interpretem. Legat prius et postea despiciant: ne videatur non ex iudicio sed ex odii presumptione ignorata damnare. Prophetauit autem ysaias in hierusalem et in iuda nec dum. x. tribubus in captiuitate ductis. ac de utroque regno nunc mixtum. nunc separatim textit oraculum. Et cum interdum ad presentem respiciat hystoriam. et post babylonice captiuitate reditu populi significet iudeam: tamen omnis eius cura ad uocationem gentium. et de aduentu christi est. Quae quanto plerumque amatis o paula et custochium: tanto magis ab eo petite ut pro obtreccatione presentia qua me indefinenter emuli laniant ipse michi mercedem restituat in futuro: quod scit me ob hoc in peregrina lingua eruditioe sudasse: ne iudei de falsitate scripturarum ecclesie eius diuini insultarent.

telligendas scripturas naucaeas ignoscant michi. plinius loquuti.

Hier. Puto. lxx. interpretes tam apta fidei sacramenta perspicue ethnicis noluisse prodere: ne sanctum canibus. et porcis margaritas darent. et iteum in ysaias interpretatione multa occultasse.

Hier. Sicubi peremissis. lxx. de hebraico disputant: Jo feci quod

non pace. Et ad ipsam vero quasi ad apostolum loquitur deus dicens: Quae mittam: et quasi ibit ex vobis: et ille. Ecce ego. mitte me.

Hier. Deo putz me ysaias breuitate posse exponere: cum vniuersa domini sacramenta primum at predicans de virgine natum emanuel. et signa eius ac mirabilia mortuum quoque et sepultum. resurgente ab inferis et saluatore omnium annunciat. Quid loquar de physica ethyca et theologia: Quicquid sancta scriptura: quidquid potest habere in lingua proferte. et mortalium sensus percipere continet in libro ysaias prophete. Unde et ipse ait: Erunt vobis vniuersi omnia sicut verba libri signati quem nescies litteras. gentilis legere non potest. Neque sciens litteras. i. iudeus. qui scientiam litterarum iactat. quoniam ei signatus est: qui non recipit eum quem signauit pater. quod aperit et nemo claudit. Et dicitur. Magni laboris est totum ysaiam differere: in quo non solum maiorum magna ingenia desudauerunt. et grecorum: apud latinum nos autem grade est silentium. Martini tamen victorini impitius sermone non scientia scriptum sit in eum iuxta quatuor editores vsque ad vitiones quodrupedum in deserto. Origenes autem. xxx. volumina et arauit. et. xxv. omelias. et quedam excerpta. Eusebius pamphylus hystoriam explanauit. do. xv. edidit volumina. Didimus ab his loco. Cosolam plebem meam. vsque ad finem voluminis decem et octo thomos. Apollinaris more suo copendiose grandis vie spacia perteruolat. Aduertens ergo quate difficultas sit ysaias. ut non fastidiose aures ad in